

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора медичних наук, члена-кореспондента НАМН України

Руденка Костянтина Володимировича

на дисертаційну роботу **Тимошенко Вікторії Анатоліївни**

«Визначення предикторів ранніх післяопераційних ускладнень при операціях на висхідній аорті та оптимізація їх лікування і профілактики»

поданої до спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.211

Національного університету охорони здоров'я України

імені П.Л. Шупика, що утворена наказом

від 16.10.2024 (протокол № 8)

на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань

22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Науковий керівник: **Тодуров Борис Михайлович**, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор

1. Актуальність дослідження

Хірургічні втручання на висхідній аорті, зокрема при операціях Бенталла, залишаються складним викликом сучасної кардіохірургії через високу частоту ранніх післяопераційних ускладнень, які значно впливають на прогноз пацієнтів. Так, згідно з даними міжнародних досліджень, ранні ускладнення, такі як серцева недостатність, порушення ритму, тромбоемболічні ускладнення та кровотечі, реєструються у 20–40% пацієнтів після втручань на висхідній аорті. В Україні цей показник може бути навіть вищим через обмежений доступ до сучасних технологій моніторингу та специфічної профілактики ускладнень. Відсутність чітких алгоритмів прогнозування ризику ускладнень і недостатня оптимізація лікувальних підходів у післяопераційному періоді призводять до збільшення летальності та подовження періоду госпіталізації. У зв'язку з

цим, актуальність дослідження, спрямованого на визначення предикторів ранніх післяопераційних ускладнень, є безсумнівною, оскільки це дозволить персоналізувати підходи до лікування та покращити результати хірургічних втручань.

Оптимізація лікування та профілактики ускладнень після операцій на висхідній аорті є ключовим напрямком для покращення виживаності пацієнтів і зниження економічного тягаря на систему охорони здоров'я. Попередні дослідження підтверджують важливість ранньої ідентифікації високого ризику розвитку ускладнень за допомогою біомаркерів, методів візуалізації та клінічних індексів. Водночас відсутність уніфікованих протоколів профілактики, зокрема у пацієнтів із супутньою патологією, ускладнює впровадження ефективних стратегій лікування. Тому розробка та впровадження індивідуалізованих підходів до профілактики та лікування, які враховують предиктори ускладнень, є необхідними для підвищення стандартів надання кардіохірургічної допомоги. Такі заходи дозволять не лише знизити частоту ускладнень, але й підвищити якість життя пацієнтів, що робить це дослідження важливим як у клінічному, так і в соціальному аспектах.

2. Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами

Дисертаційна робота є фрагментом комплексної планової ініціативно пошуково-дослідної роботи кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НУОЗ України імені П.Л. Шупика «Мультидисциплінарний підхід до хірургічного лікування серця та магістральних судин» (термін виконання: 2021–2025 рр., № державної реєстрації: 0121U113336), власне дослідження стало одним з фрагментів даної науково-дослідної роботи.

3. Наукова новизна дослідження та отриманих результатів

- Детально вивчено особливості перебігу раннього післяопераційного періоду у пацієнтів після операції Бенталла, зокрема проаналізовано динаміку клінічних показників та частоту виникнення післяопераційних ускладнень. Зроблено акцент на специфічних для цієї категорії пацієнтів ускладненнях, таких як порушення ритму серця, кровотечі, тромбоемболічні ускладнення та респіраторна недостатність.
- Значно доповнено наявні дані щодо частоти виникнення ранніх післяопераційних ускладнень після операції Бенталла на основі аналізу великої вибірки пацієнтів у сучасних умовах кардіохірургічних клінік України. Зокрема, встановлено особливості залежності частоти ускладнень від супутніх патологій, тривалості операції, технічних аспектів хірургічного втручання та якості анестезіологічного забезпечення.
- Проведено детальний аналіз факторів ризику, що впливають на тривалість перебування пацієнтів у відділенні інтенсивної терапії після операції Бенталла. Особливу увагу приділено вивченню ролі гемодинамічної нестабільності, стану функції легень, супутніх ендокринологічних та метаболічних порушень, а також органної дисфункції. Результати дослідження дозволили ідентифікувати основні предиктори подовженого перебування у реанімаційному відділенні, що є основою для розробки покращених підходів до менеджменту таких пацієнтів.
- Розширено наукове розуміння факторів ризику серцевих та серцево-судинних ускладнень після операції Бенталла в умовах сучасної кардіохірургічної клініки.
- Розроблено та впроваджено в клінічну практику оптимальні тактичні підходи для лікування та профілактики ранніх післяопераційних ускладнень після операції Бенталла.

4. Теоретичне значення результатів дослідження

Дисертантом була проведена комплексна оцінка, аналіз, порівняння та статистична обробка ранніх післяопераційних ускладнень, які включали клінічні, лабораторні та інструментальні показники, після проведення операції Бенталла. Отримані результати дозволили систематизувати існуючі знання про частоту, структуру та основні механізми розвитку ускладнень у ранньому післяопераційному періоді, що є важливим внеском у розуміння патофізіологічних процесів після хірургічного втручання на висхідній аорті. Завдяки проведеному порівняльному аналізу були виявлені ключові предиктори ускладнень, що дало можливість уточнити роль кожного з факторів у прогнозуванні ризику розвитку ускладнень, а також визначити взаємозв'язки між ними.

5. Рівень поставленого наукового завдання та опанування здобувачем методології наукової діяльності.

Текст дисертаційного дослідження підготовлений науковим стилем державною мовою та викладений на 163 сторінках, що повністю відповідає вимогам до наукових праць. Структура роботи є логічною та послідовною: вона складається з анотації, вступу з оглядом сучасної літератури, розділу матеріалів і методів, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків, списку використаної літератури та двох додатків. Оформлення дисертації відповідає чинним вимогам Міністерства освіти і науки України, що підтверджує її відповідність встановленим стандартам якості наукових робіт.

Під час рецензування роботи запозичень матеріалів без належного посилання на відповідні джерела не виявлено, що свідчить про академічну добросовісність автора. У роботі чітко визначені мета та завдання, які логічно й послідовно пов'язані з її досягненням.

Ретроспективний аналіз виконано на основі 124 карт стаціонарних пацієнтів, яким було проведено операцію Бенталла, що забезпечує репрезентативність вибірки. Результати дослідження опрацьовані із застосуванням сучасних статистичних методів, які є адекватними до поставленої мети та завдань, що забезпечує високу наукову обґрунтованість висновків. Список використаних літературних джерел включає достатню кількість робіт вітчизняних та закордонних авторів, оформлений відповідно до встановлених вимог, що демонструє обізнаність дисертанта з актуальними науковими досягненнями у відповідній галузі.

Дисертація добре ілюстрована таблицями та рисунками, які в достатній мірі підкріплюють текстову частину роботи, сприяючи наочності та зрозумілості отриманих результатів. Загалом, структура, зміст та оформлення роботи відповідають вимогам, висунутим до дисертаційних досліджень, що свідчить про її високий науковий рівень.

6. Повнота викладення основних результатів в опублікованих наукових працях

За темою дисертації опубліковано п'ять наукових праць, які свідчать про високий рівень опрацювання матеріалу та відображають основні результати дослідження. З них дві статті опубліковані в журналах, що входять до наукометричної бази Scopus (Q4), дві статті розміщені у спеціалізованих фахових виданнях, рекомендованих ДАК МОН України, а також одна теза представлена у збірнику матеріалів міжнародного конгресу.

Опубліковані матеріали повною мірою охоплюють всі ключові розділи рецензованої роботи, зокрема методологію, результати та їх аналіз, а також висновки. Це забезпечує широку доступність отриманих даних для наукової спільноти та сприяє подальшому впровадженню результатів у практику.

Висновки, сформульовані дисертантом, є обґрунтованими, базуються на фактичних даних і підтверджуються результатами статистичного аналізу. Вони свідчать про глибоке розуміння автором теми дисертаційної роботи та його професійну компетентність у вирішенні актуальних питань кардіохірургії.

7. Недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення

Робота написана літературною українською мовою грамотно, проте з незначними стилістичними та орфографічними помилками, які в цілому не погіршують загального позитивного враження від роботи. Під час рецензії дисертаційної роботи виникли наступні запитання:

- Які основні фактори впливають на тривалість перебування у відділенні інтенсивної терапії у пацієнтів після операції Бенталла?

- Чи використовувалися у Ваших пацієнтів уже готові клапанвмісні протези аорти? Якщо так, чи існує різниця щодо післяопераційних ускладнень у їх застосуванні в порівнянні з протезами аорти, у які вшивають аортальний клапан безпосередньо під час процедури?

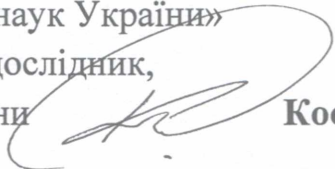
8. Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація Тимошенко В.А. «Визначення предикторів ранніх післяопераційних ускладнень при операціях на висхідній аорті та оптимізація їх лікування і профілактики» відповідає вимогам п.п. 6,7,8,9 Постанови КМ «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01. 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 21.03.2022 р. № 341, а також Наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), а її автор Тимошенко Вікторія Анатоліївна заслуговує на

присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 – Охорона здоров'я із спеціальності 222 – Медицина.

Офіційний рецензент:

Заступник директора з науково-координаційної роботи
Державної установи «Національний інститут
серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова
Національної академії медичних наук України»
доктор медичних наук, старший дослідник,
член-кореспондент НАМН України

Костянтин РУДЕНКО

Аліна В. Руденко заступниця, головний секретар, з-р мед. наук, старший дослідник

Аліна В. Руденко